

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: **Radka Mrňová**

Název diplomové práce: **Linguistic Means of Expressing Gender in British
Quality Newspapers**

**Jazykové prostředky vyjadřující rodovou neutralitu v britském seriózním
tisku**

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jana Kozubíková Šandová, Ph.D.

Oponent diplomové práce: Mgr. Ludmila Zemková, Ph.D.

I. Cíl práce a jeho naplnění: **1. Cíl práce byl stanoven a naplněn
v souladu s tématem**

nedostatky

2. Cíl práce byl naplněn s drobnými

3. Cíl práce byl adekvátní, ale jen částečně naplněný

4. Stanovený cíl nebyl naplněn

II. Struktura práce:

1. Logická, jasná a přehledná

2. Přiměřená

3. Uspokojivá

4. Nevhodná

III. Práce s literaturou:

**1. Výborná: zvoleny a použity vhodné prameny v patřičném
rozsahu, přesná práce s citacemi, kritická analýza zdrojů**

2. Velmi dobrá práce s adekvátními prameny v patřičném
rozsahu

3. Průměrná práce s literaturou

4. Slabá, chybná nebo nedostačující

IV. Prezentace a interpretace dat:

**1. Systematická, logická prezentace, originální a důsledná
interpretace**

2. Velmi dobrá prezentace dat, úspěšný pokus o jejich
interpretaci

3. Uspokojivá prezentace i interpretace dat

4. Neodpovídající prezentace, nedostatečná analýza výsledků

V. Formální stránka:
požadavkům

1. Odpovídá všem stanoveným

2. Obsahuje drobné formální chyby

3. Nesplňuje některé zásadní požadavky

4. Nesplňuje většinu stanovených požadavků

VI. Jazyková úroveň práce:

1. Výborná

2. Velmi dobrá

3. Dobrá
4. Podprůměrná

VII. Náročnost zpracování tématu: 1. Velmi vysoká
2. **Vysoká**
3. Střední
4. Nízká

VIII. Přínosy práce: 1. Originální zpracování a názory, předkládá nová zjištění
2. **Práce je v daném oboru přínosná, ale neobsahuje originální a nová zjištění**
3. Průměrné, omezené využití výsledků práce
4. Nedostatečné, práce nemá jasný přínos pro
obor

Vyjádření vedoucího diplomové práce/opponenta diplomové práce*:

Diplomová práce Radky Mrňové se zaměřuje na vyjadřování genderové neutrality v současné psané angličtině, konkrétně v britském seriózním tisku. Autorka si pro svůj výzkum vybrala list The Guardian. Cílem této práce je především popsat jazykové prostředky vyjadřující rodovou neutralitu v tomto typu diskurzu. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, obsahuje též dva korpusy, které si diplomantka pro výzkum sama vytvořila. První korpus obsahuje data z listu The Guardian z roku 1980, druhý obsahuje excerpta z téhož listu ovšem z roku 2012. Na základě komparace obou korpusů se autorka celkem úspěšně pokusila popsat současné tendence ve vyjadřování rodové neutrality v anglickém psaném jazyce.

V teoretické části práce se autorka věnuje problematice rodu v lingvistice obecně, kapitola 3 pak velmi přehledně popisuje tuto problematiku z hlediska historického vývoje angličtiny. Pozor jen na nepřesnost na str. 5 - německé slovo das Mädchen je vlastně deminutivum, a ta mají v němčině všechna člen das. V této souvislosti by také bylo vhodné zmínit to, že v naprosté většině evropských jazyků je nepříznačový rod mužský. Ovšem jazyk a gramatika se rozvíjela spolu se způsobem života dané společnosti, takže změna v příznačivosti mužského rodu není nic nepřirozeného nebo umělého. Naopak, v některých např. amazonských jazycích jsou více příznačová právě maskulina.

Kapitola 4 pak velmi zevrubně popisuje lingvistické prostředky vyjadřující rod v angličtině, a to jak u substantiv, tak u zájmen. Zmíněna je tedy problematika výrazu "man", jeho generické užití a jeho použití jako součásti kompozit. Dále se diplomantka zaměřuje na genderově neutrální výrazy typu firefighter, police officer, atd., a také na feminizační sufiky. Poslední části kapitoly 4 rozebírají referenci zájmen, která je v problematice rodu neméně důležitá. Autorka pracuje s relevantní teoretickou literaturou, snaží se zdroje porovnat a kriticky hodnotit, též ve vztahu ke svému výzkumu, což přidává práci na objektivitě. Uvádí též četné ilustrativní příklady ze svých korpusů a dosahuje tím určitého propojení s praktickou částí této diplomové práce a také větší názornosti a srozumitelnosti. V některých případech by bylo vhodnější uvést širší kontext, ne pouze jednu větu, v níž je analyzovaný jazykový prostředek zmíněn. Poslední kapitola teoretické části je věnována jazyku novin a jeho základní charakteristice.

V praktické části autorka prezentuje a intepretuje výsledky svého výzkumu. Věnuje se opět jak substantivům, tak zájmenům, které teoreticky popsala již v kapitole 4. Komparací obou výše zmíněných korpusů dochází k více méně předvídatelným výsledkům, nicméně zcela správně

autorka zmiňuje trend, který je patrný v současném britském novinářském stylu obecně, a sice tendence ke kolokvializaci jazyka. Velmi dobrý je i postřeh o tom, že ustálené výrazy s "man" se budou používat nadále, jakkoli silný trend v používání genderově neutrálních výrazů v novinářském stylu může být.

Pokud jde o frekvenci výskytu konkrétních výrazů vyjadřujících rod, výsledek je dán tím, že autorka tyto výrazy excerpovala z deníku The Guardian, jehož hlavními tématy jsou politika, ekonomika, mezinárodní situace, apod., takže není celkem překvapivé, že se nejčastěji vyskytují slova typu spokesman, chair, businessman, etc.

Autorka též správně poukazuje na skutečnost, že výrazy s feminizujícími sufixy jako např. -ette nebo -ess začínají být v současné angličtině ofenzivní a jsou nahrazovány genderově neutrálními výrazy bez těchto přípon (cf. použití slova das Fräulein v němčině).

Neméně důležitou součástí popisu genderové neutrality v jazyce je reference zájmen, jíž se diplomantka také věnovala. Svým výzkumem potvrdila tendenci k užívání třetí osoby plurálu osobních zájmen they/them/their. Okrajově se autorka zabývá také politickou korektností.

Jazykově je práce na velmi vysoké úrovni, občas se objevují nepřesné formulace (např. str. 33 - Newspapers are a specific genre..., str. 19 - ..man is a meaningful word - spíše lexical nebo notional) chyby v použití předložek (str. 16 - Let me begin by, str. 53 - ...mainly concerns about politics...), členů a též chyby v interpunkci.

Závěrem je nutné zdůraznit, že se autorka věnovala zpracování tohoto originálního tématu s velkou péčí a úsilím, což je nutné v celkovém hodnocení práce ocenit. Velmi cenné jsou též korpusy, které autorka vytvořila a zařadila na samý závěr práce.

Práce splňuje/nespĺňuje* základní požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji doporučuji/nedoporučuji* k ústní obhajobě.

Navrhovaná známka: **výborně** --~~velmi dobře~~ --~~dobře~~ --~~nedostatečně~~*

Otázky k obhajobě:

- Na str. 3 uvádíte, že většinou to byli muži, kteří měli moc a vyšší sociální status, ovlivňovali dění ve světě a tuto pozici si upevňovali skrze jazyk. Jak konkrétně?
- Na téže straně níže citujete Jespersena (1922), který tvrdí, že to většinou byli muži, kdo uváděl do jazyka nová slova a tímto způsobem jazyk modernizovali. Souhlasíte s tímto tvrzením?
- Vystětlete termín political correctness a uveďte příklady.

Podpis vedoucího diplomové práce/opponenta diplomové práce*:

Datum: 19. 8. 2013